

تبیین مدل تعالی از دیدگاه امام خمینی(ره) (با استفاده از استراتژی نظریه پردازی داده بنیاد)

احمد عربشاهی کریمی^۱

چکیده

هدف این پژوهش شناسایی و تبیین ابعاد و مؤلفه‌های مدل تعالی از دیدگاه امام خمینی(ره) می‌باشد. نوع تحقیق، پژوهش کیفی است و از روش استراتژی نظریه‌پردازی داده‌بنیاد استفاده شده است. پس از بیان مسأله با مبنا قرار دادن وصیت نامه امام خمینی(ره)، به جمع‌آوری داده‌ها و انجام نمونه‌برداری نظری اقدام شده است. در جهت دستیابی به مدل تحقیق، تجزیه و تحلیل داده‌ها (مشمول بر: کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی) انجام شده است. در کدگذاری باز با بررسی خط به خط داده‌ها، مفهوم‌سازی و مقوله‌بندی داده‌ها انجام شده است. در کدگذاری محوری، ارتباط مفاهیم و مقوله‌هایی که در مرحله‌ی کدگذاری باز مشخص شده اند با مقوله تعالی تعیین شده است. در کدگذاری انتخابی ضمن مرتبط ساختن مقولات به یکدیگر با انتخاب مقوله محوری (تعالی) به شکلی نظام‌مند با دیگر مقوله‌ها ربط داده شده است. امام خمینی(ره) نگاهی سیستمی و جامع به تعالی و توسعه دارند و از دیدگاه ایشان همه اقشار و اعضای جامعه در جهت توسعه و تعالی وظایف، تکالیف و نقش‌هایی دارند. ایشان ارشاداتی در این زمینه به مردم، مسئولین، قوای مسلح، ثروتمندان، مخالفین و منتقدان، جوانان و نوجوانان، روحانیون، دانشگاه‌ها، دبیرستان‌ها و مراکز تعلیم و تربیت، قضات، مسلمانان و اقلیت‌های مذهبی و ... داشته‌اند که در این مقاله در قالب مدل ارائه شده است.

کلید واژه‌ها: اسلام، توسعه، تعالی، کارآمدی، استراتژی داده‌بنیاد

مقدمه

توسعه و تعالی از اهداف هر جامعه و کشوری محسوب می‌شود و اندیشمندان در جوامع مختلف به بیان نظریات، دیدگاه‌ها و مدل‌هایی در این زمینه پرداخته‌اند. مسیر توسعه و تعالی هر جامعه باید متناسب با شرایط اقتضایی آن محیط تعریف و ترسیم گردد و حتی اگر از مدل‌های سایر کشورها الگوبرداری می‌شود باید بومی‌سازی شود. در کشور ما نیز باید مسیر تعالی و توسعه با توجه به ویژگی‌های مختلف جمعیتی، اجتماعی، فرهنگی، دینی- مذهبی، سیاسی، اقتصادی و ... موجود کشور طرح‌ریزی و اجرا گردد. نکته شایان تأکید این که در کشور ما که یک کشور اسلامی به شمار می‌آید و ادعا داریم که اسلام جامع‌ترین و کامل‌ترین دین است و برای همه امور جوامع انسانی برنامه دارد، بنابراین باید مسیر و مدل‌های توسعه و تعالی ما رنگ و بوی اسلامی به خود بگیرد و از تعالیم ارزشمند اسلامی سرچشمه گیرد. به نظر محقق آرا و افکار امام خمینی(ره) دربردارنده ابعاد و مؤلفه‌های مدل تعالی متناسب با جامعه ایرانی و برگرفته از دین مبین اسلام است. ما در این مقاله قصد داریم تا ابعاد و مؤلفه‌های تعالی و توسعه از دیدگاه امام خمینی(ره) را با استفاده از استراتژی داده بنیاد استخراج و در قالب مدل ارائه نماییم.

پیشینه تحقیق

توسعه و تعالی از موضوعات مهم هر کشور و اجتماعی محسوب می‌شود و دیدگاه‌های مختلفی در رابطه با آن مطرح شده است. توسعه و تعالی از دیدگاه امام خمینی(ره) مبتنی بر دین اسلام و ارزش‌ها و تعالیم گرانمایه آن می‌باشد. در ادامه و قبل از پرداختن به اصل بحث برخی تحقیقاتی را که در زمینه بیان دیدگاه امام خمینی(ره) درباره توسعه و تعالی و موضوعات مرتبط با آن، انجام شده مورد بررسی قرار می‌دهیم. در اندیشه امام، توسعه با آن که اصول، مبانی و ملزومات خاص خود را دارد، می‌بایست برآورنده اهدافی بلند و متعالی باشد که در رأس همه، خداآوری و حاکمیت الله در جامعه است. توسعه باید در مجموع به استحکام پایه‌های دین، تقویت مبانی اسلام، استقرار حکومت اسلامی، تربیت و هدایت و رشد معنوی انسان، حاکمیت قانون، استقلال و خودکفایی و سربلندی کشور، قطع وابستگی و رهایی از سلطه استعمارگران، ارزش و عزت و کرامت مردم، علم و خلاقیت و فن‌آوری، مشارکت مردمی و ارتباط هر چه بیشتر دولت و ملت، کار و تولید، عدالت اجتماعی، فقرزدایی و رفاه عمومی منتهی گردد و فوق همه در هدف غایی خود رضایت خداوند را برآورده سازد (ثواقب، ۱۳۸۱). به گمان قاسمی (۱۳۸۹) از آن‌جاکه شکل‌گیری انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی(ره) بر مبنای اعتقادات دینی است، کارآمدی، شاخصه‌ها و مکانیسم‌های آن نیز در این راستا بر مبنای الگوی اسلامی استوار است؛ شاخصه‌ها و راهکارهایی از قبیل قانون‌گرایی، مردم‌گرایی، شایسته‌سالاری، مصلحت و وحدت. امام خمینی(ره) که بنیان اندیشه سیاسی‌اش را توحید و خداآوری تشکیل می‌دهد، در خصوص مطلوبیت حکومت نه تنها به نوع و ماهیت آن توجه نموده است بلکه ماهیت حکومت مطلوب موردنظر را

براساس سه رکن اساسی عدل الهی حاکم بر جهان هستی، مساله خلافت و جانشینی انسان در زمین و وحی (دین الهی) ترسیم نموده است. بر همین مبنا شاخص‌های برتر حکومت مطلوب از دید ایشان عبارتند از: عدالت، مردمی بودن و اسلامی بودن. به علاوه ایشان به شاخص‌هایی چون علم و آگاهی، اجتهادی بودن احکام حکومتی، ورع و تقوا، حسن تدبیر، انتقادپذیری، امانت‌داری و... نیز توجه نمود که می‌توان آن‌ها را دارای رتبه ثانوی دانست. بنابراین امام خمینی(ره) به نوعی به حکومت مطلوب توجه دارد که بر سه عنصر عدل، دین (وحی) و مردم (عقل) مبتنا یافته است و لذا می‌توان آن را حکومت عدل، مردمی و قانونی (اسلامی) دانست (جمشیدی، ۱۳۷۹). صدرا و کرم‌زادی (۱۳۸۸) در تحقیق خود به این نتیجه می‌رسند که حضرت امام، دولتی را کارآمد می‌دانستند که در خدمت مردم و برای مردم بوده و رابطه‌ی فرمانروایی و فرمانبری را در جامعه برقرار نکند. ایشان حاکمیت قانون در جامعه را برای کارآمدی حکومت لازم دانسته و مردم و مسؤولان را به رعایت قانون، توصیه می‌نمودند. ایشان همچنین در نظر داشتن مصلحت نظام و توجه به مقتضیات زمان و مکان را در قانون‌گذاری‌ها شرط دیگر برآورده‌شدن کارآمدی حکومت اسلامی می‌دانستند. همچنین دخالت مردم در عرصه‌های مختلف کشور و نظارت آن‌ها بر مسؤولان کشور را ضامن بقای نظام و عدم انحراف از اهداف اصیل دولت اسلامی می‌دانستند. ویژگی دیگری که حضرت امام(ره) آن را برای رسیدن به اهداف نظام لازم می‌دانستند، شایسته‌سالاری و توجه به تعهد و تخصص، به صورت توأمان، در مسؤولان حکومت و شرط‌گزینش آن‌ها می‌باشد. حضرت امام، همه‌کاره بودن دولت را مانع رسیدن به کارآمدی لازم دانسته و از مردم درخواست می‌نمودند برای برآورده شدن اهداف نظام و رونق امور به کمک دولت بشتابند و دولت را نیز موظف به شرکت‌دادن مردم در مصادر امور و نظارت بر امور می‌نمودند.

از منظر امام خمینی(ره) هدف غایی توسعه سیاسی، صرفاً اصالت لذت و دنیاگرایی نیست؛ بلکه هدف اصلی توسعه با هدف زندگی انسان که تحقق مکتب توحید است گره خورده. الگوی غربی به دنبال ایجاد توسعه سیاسی دنیاگرا با حذف سنت، مذهب و تحقق توسعه انسان‌محور و نفی خدامحوری با ویژگی‌های سکولار است. اما امام خمینی(ره) به دنبال تحقق توسعه سیاسی متعالی، با محوریت خدا در نظام سیاسی است و در صدر اهداف توسعه سیاسی، تحقق مکتب الوهیت و ایده توحید را مطرح می‌کند (فوزی و معینی پور، ۱۳۸۸). نظر امام خمینی(ره) توسعه سیاسی برخاسته از بنیان‌ها و اصول اسلامی و الهی مبتنی بر مشارکت حداکثری تک‌تک شهروندان بوده و در پی سعادت دنیوی و اخروی و بهبود وضع مادی و تعالی معنوی انسان و جامعه، با جهت‌گیری تقرب به خداوند و خشنودی اوست و به لحاظ مقام تحقق، دارای چهار الگوی نبوی، علوی، مهدوی (تحقق در آینده) و ولایت فقیه است. در مقابل، توسعه سیاسی از منظر الگوهای غربی عموماً مبتنی بر خواسته‌های مادی و بهبود وضعیت دنیوی افراد و جامعه و سیستم سیاسی است (لکزایی و اسم حسینی، ۱۳۹۱).

دین، عقلانیت، علم و اخلاق از دیدگاه امام و مقام معظم رهبری به عنوان ارکان چهارگانه تشکیل امت واحده و تمدن اسلامی هستند (معینی‌پور و لکزایی، ۱۳۹۱). خانی (۱۳۸۹)، با نگاه درون فهمی و خوانشی

نوبت از اندیشه‌های امام(ره)، به بررسی مؤلفه‌های نظری اقتدار ملی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، از منظر ایشان پرداخته است. به بیان بهتر، این مطلب بررسی شده که امام(ره)، به‌عنوان «فقیه»، چگونه «اقتدار ملی» در عرصه‌ی سیاست خارجی را ملحوظ داشته است. در این فرایند، پس از بررسی میانی سیاست خارجی اسلامی و احصاء اصول آن از دیدگاه امام(ره)، یعنی خدامحوری و تکلیف‌گرایی، مؤلفه‌های نظری «نفی سبیل» «ظلم‌ستیزی» «عزت اسلامی و سیادت دینی» «دعوت به اتحاد مسلمین» به‌عنوان اصول راهنمای اقتدار ملی در سیاست خارجی اسلامی مورد تأکید قرار گرفته است.

اندیشمندان در بررسی عوامل انحطاط و پویایی جوامع اسلامی به عوامل مختلفی اشاره می‌کنند. امام خمینی(ره) این عوامل را داخلی و خارجی می‌داند. علل داخلی عقب‌ماندگی مسلمانان به مواردی همچون فاصله گرفتن از اسلام اصیل، خودباختگی در برابر غرب، تفرقه و اختلاف میان مسلمانان و دولت‌های اسلامی و ملی‌گرایی و علل خارجی عقب‌ماندگی مسلمانان، به نقشه‌های شوم استعماری برای انحطاط و عقب‌نگه‌داشتن مسلمانان بازمی‌گردد. ایشان، مهم‌ترین راه‌حل‌رهای مسلمانان از این وضعیت اسفبار و پویایی جوامع اسلامی را بیداری مسلمانان و توجه به دلایل گرفتاری‌ها و اعتمادبه‌نفس آنان بیان می‌کند (ارجینی، ۱۳۸۷). حضرت امام(ره) همواره بر استقلال فکری و فرهنگی به‌عنوان یک پیش‌شرط مهم برای تحقق فرایند توسعه‌ای واقعی و پایدار در ایران تأکید داشته‌اند و آن را سنگ بنای ترقی و پیشرفت تلقی نموده‌اند (عطارزاده، ۱۳۷۸).

روش‌شناسی تحقیق

همان‌طور که در عنوان مقاله آمده است روش مورد استفاده در این پژوهش، استراتژی نظریه‌پردازی داده بنیاد است. گراند تئوری یک روش تفسیری تحقیق کیفی است که در اصل توسط گلاسر و استراوس ارائه شده است (Jones, Kriflik and Zanko, 2005). از زمان معرفی آن در ۱۹۶۰، گراند تئوری مطابق با فرمول اصلی آن توسعه پیدا کرده است به‌گونه‌ای که در حال حاضر یکی از جامع‌ترین روش تحقیق کیفی در دسترس است (Haig, 1995). با استفاده از این روش، محققان در میدان تحقیق به جمع‌آوری داده‌ها می‌پردازند و از این راه به ظهور نظریه می‌رسند (کلاکی، ۱۳۸۸). بر پایه این رویکرد، نخستین کار کلیدی پژوهشگر «کشف» راه‌های جدید برای معنا دادن به دنیای اجتماعی است. دوم، هدف تحلیل ایجاد یک تئوری؛ یعنی فراهم ساختن یک چهارچوب رسمی برای درک پدیده مورد بررسی است. این تئوری باید به‌وسیله‌ی داده‌ها «زمینه‌دار» شود نه آن‌که بر آن تحمیل شود. به بیان دیگر، نظریه داده بنیاد به‌طور اساسی روشی برای تحلیل داده‌ها، نه تکنیکی برای گردآوری داده‌ها است (اسدی‌فرد، خائف الهی و رضائیان، ۱۳۹۰).

بنیان‌های نظری تئوری داده بنیاد از پراگماتیسم و کنش متقابل نمادین مشتق شده است (Corbin and Strauss, 1990). گراند تئوری به‌طور معمول به‌عنوان یک رویکرد انجام تحقیق کیفی ارائه شده است، که در مراحل آن نه آمار و نه مباحث کمی سایر روش‌ها وجود ندارد (Haig, 1995). استراتژی

تئوری (مفهوم‌سازی) بنیادی، نوعی روش‌شناسی عمومی برای تدوین تئوری‌هایی است که در داده‌های گردآوری‌شده و تحلیل‌شده به‌صورت نظام‌مند ریشه دارد. هدف نهایی این استراتژی، ارائه تبیین‌های جامع تئوریک درباره یک پدیده خاص است که به‌صورت استقرایی از مطالعه آن پدیده حاصل می‌شود (دانایی‌فرد و مؤمنی، ۱۳۸۸). پاول می‌گوید: نظریه داده بنیاد، روشی است که نظریه‌ها، مفاهیم، فرضیه‌ها و قضایا را طی یک فرایند منظم، به‌جای استنتاج از پیش‌فرض‌های قبلی، سایر پژوهش‌ها یا چارچوب‌های نظری موجود، به‌طور مستقیم از داده‌ها کشف می‌کند (مهرابی و دیگران، ۱۳۹۰). استراوس و کاربین نویسندگان "رویه‌ها و فنون تئوری مفهوم‌سازی بنیادی" این تئوری را به شرح زیر تعریف می‌کنند: "تئوری مفهوم‌سازی بنیادی نوعی استراتژی کیفی است که برای تدوین تئوری در مورد یک پدیده به‌صورت استقرایی، مجموعه‌ای سیستماتیک از رویه‌ها را به‌کار می‌برد" (دانایی‌فرد، الوانی و آذر، ۱۳۸۳). مترجمان در ایران Grounded Theory را به شیوه‌های گوناگون ترجمه کرده‌اند. نظریه‌ی زمینه‌ای (رضا حسینی)؛ و (عبدالرسول جمشیدیان و دیگران)؛ نظریه میدانی (محمدسعید ذکایی)؛ نظریه‌ی مبنایی (بیوک محمدی) و نظریه‌ی بنیادی (حسن دانایی‌فرد و دیگران) فارغ از ترجمه‌ی واژه، مضمون این روش، کشف مفاهیم بنیادی و نظریه‌پردازی از دل داده‌ها یا میدان تحقیق است. از این‌رو، برخی آن را نظریه‌ی میدانی یا زمینه‌ای و برخی دیگر آن را نظریه‌ی بنیادی یا مبنایی می‌نامند (کلاکی، ۱۳۸۸).

بیان مسأله

در روش نظریه‌پردازی داده بنیاد این عناصر بدین ترتیب به‌وجود می‌آیند که ابتدا سؤال پژوهش مطرح می‌شود و سپس برای پاسخ به این سؤال، داده‌های لازم جمع‌آوری می‌شود (خوش‌چهره و حبیبی، ۱۳۹۱). سؤال تحقیق اهمیت خاصی دارد؛ چرا که به نوعی، باعث می‌شود موضوع مورد بررسی محدود شود. (ایمان و محمدیان، ۱۳۸۷) سؤال اصلی این پژوهش از این قرار است که تعالی از دیدگاه امام خمینی(ره) شامل چه عوامل و ابعادی است و چگونه می‌توان آن را در قالب یک مدل به نمایش درآورد؟

جمع‌آوری داده‌ها و انجام نمونه‌برداری نظری

نظریه‌پردازی داده‌بنیاد در نمونه‌برداری هدفمند افراد برای مصاحبه یا مشاهده، از نگرشی منحصر به فرد حمایت می‌کند که آن را از دیگر رهیافت‌های کمی و کیفی به جمع‌آوری داده‌ها متمایز می‌سازد. از سویی برخلاف نمونه‌برداری انجام شده در بررسی‌های کمی، نمونه‌برداری نظری نمی‌تواند قبل از شروع مطالعه و نظریه‌پردازی داده‌بنیاد، برنامه‌ریزی شود و تصمیمات خاص نمونه‌برداری در خلال فرآیند پژوهش شکل می‌گیرند. از سوی دیگر، نظریه‌پردازان داده‌بنیاد از روالی استفاده می‌کنند که مستلزم جمع‌آوری و تحلیل هم‌زمان و زنجیره‌وار داده‌هاست. نمونه‌برداری نظری در نظریه‌پردازی داده‌بنیاد به این معناست که آشکالی از جمع‌آوری داده‌ها را انتخاب می‌کند که متون و تصورات مفیدی را در راستای تولید یک نظریه به‌دست خواهد داد. این بدان معناست که نمونه‌برداری، ارادی [و نه تصادفی] است و متمرکز بر تولید یک نظریه

است (دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶). در نمونه‌گیری نظری، محقق باید اجازه دهد که تحلیل فرایند تحقیق را هدایت کند. نمونه‌گیری تا زمانی ادامه خواهد یافت که طبقه‌ای به اشباع رسد (ایمان و محمدیان، ۱۳۸۷). در این پژوهش با رجوع به وصیت‌نامه الهی سیاسی امام خمینی (ره) و بررسی خط به خط و نکته به نکته، نکاتی که مرتبط با تعالی بود استخراج گردید تا در مراحل بعدی کدگذاری و طبقه‌بندی شده و در قالب مدل ارائه گردد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها (شامل: کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی)

در تحقیق نظریه‌ی بنیادی، فرایند جمع‌آوری داده‌ها، نظم دادن و تجزیه و تحلیل داده‌ها به هم وابسته‌اند و هم زمان انجام می‌شوند. به عقیده ی اشتراوس و کوربین (۱۹۹۰) این فرایند، اعمالی را نشان می‌دهد که به‌وسیله‌ی آن نظریه‌ها بر پایه داده‌ها ساخته می‌شوند. در مرحله‌ی تحلیل، کدگذاری‌های باز، محوری و انتخابی وجود دارند. کدگذاری به فرایندی از تحلیل اشاره دارد که از خلال آن مفاهیم تشخیص داده شده، ابعاد و خصوصیات آن در داده‌ها کشف می‌گردند (ایمان و محمدیان، ۱۳۸۷).

کدگذاری باز

پژوهشگری که از روش نظریه‌سازی داده‌بنیاد استفاده می‌کند به‌دنبال فرایند است. همزمان با گردآوری داده‌ها، پژوهشگر کدگذاری باز روی آن‌ها انجام می‌دهد. این به معنی بررسی خط به خط داده‌ها و شناختن فرایندها در آن می‌باشد (حسرتی، ۱۳۸۵) کدگذاری باز شامل تجزیه، آزمون، مقایسه، مفهوم‌سازی و مقوله‌بندی داده‌هاست (کلاکی، ۱۳۸۸). در این مرحله پس از جمع‌آوری داده‌ها و استخراج نکات مرتبط با تعالی از وصیت‌نامه الهی سیاسی امام خمینی (ره) به کدگذاری باز و مقوله‌بندی داده‌ها اقدام گردید.

جدول ۱: نکات کلیدی، کدها و شناسه مربوط به آن‌ها

کد	نکات کلیدی	شناسه
	من اکنون به ملت‌های شریف ستم‌دیده و به ملت عزیز ایران توصیه می‌کنم که از این راه مستقیم الهی که نه به شرق ملحد و نه به غرب ستمگر کافر وابسته است، بلکه به صراطی که خداوند به آن‌ها نصیب فرموده است محکم و استوار و متعهد و پایدار پایبند بوده، و لحظه [ای] از شکر این نعمت غفلت نکرده و دست‌های ناپاک عمال ابرقدرت‌ها، چه عمال خارجی و چه عمال داخلی بدتر از خارجی، تزلزلی در نیت پاک و اراده‌ی آهنین آنان رخنه نکند	P1
	و با کمال جد و عجز از ملت‌های مسلمان می‌خواهم که از ائمه‌ی اطهار و فرهنگ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، نظامی این بزرگ راهنمایان عالم بشریت به‌طور شایسته و به جان و دل و جانفشانی و نثار عزیزان پیروی کنند. از آن جمله دست از فقه سنتی که بیانگر مکتب رسالت و امامت است و ضامن رشد و عظمت ملت‌ها است، چه احکام اولیه و چه ثانویه که هر دو مکتب فقه اسلامی است، ذره‌ای	P2
	پیروی از ائمه‌ی اطهار و فرهنگ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، نظامی این بزرگ راهنمایان عالم بشریت عدم انحراف از فقه سنتی که بیانگر مکتب رسالت و امامت است و ضامن رشد و عظمت	

ملت‌ها است	متحرف نشوند و به وسواس خناسان معاند با حق و مذهب گوش فرا ندهند و بدانند قدمی انحرافی، مقدمه‌ی سقوط مذهب و احکام اسلامی و حکومت عدل الهی است.	
عدم غفلت از نماز جمعه و جماعت	و از آن جمله از نماز جمعه و جماعت که بیانگر سیاسی نماز است هرگز غفلت	
عدم غفلت از مراسم عزاداری ائمه‌ی اطهار و به‌ویژه سید مظلومان و سرور شهیدان، حضرت ابی عبدالله الحسین	نکنند، که این نماز جمعه از بزرگ‌ترین عنایات حق تعالی بر جمهوری اسلامی ایران است. و از آن جمله مراسم عزاداری ائمه‌ی اطهار و به‌ویژه سید مظلومان و سرور شهیدان، حضرت ابی عبدالله الحسین - صلوات وافر الهی و انبیا و ملائکه الله و صلحا بر روح بزرگ حماسی او باد - هیچ‌گاه غفلت نکنند	
به‌کار بستن اسلام و حکومت اسلامی	اسلام و حکومت اسلامی پدیده‌ی الهی است که با به‌کار بستن آن سعادت فرزندان خود را در دنیا و آخرت به بالاترین وجه تأمین می‌کند و قدرت آن دارد که قلم سرخ بر ستمگری‌ها و چپاولگری‌ها و فسادها و تجاوزها بکشد و انسان‌ها را به کمال مطلوب خود برساند. و مکتبی است که برخلاف مکتب‌های غیرتوحیدی، در تمام شئون فردی و اجتماعی و مادی و معنوی و فرهنگی و سیاسی و نظامی و اقتصادی دخالت و نظارت دارد و از هیچ نکته، ولو بسیار ناچیز که در تربیت انسان و جامعه و پیشرفت مادی و معنوی نقش دارد فروگذار ننموده است؛ و موانع و مشکلات سر راه تکامل را در اجتماع و فرد گوشزد نموده و به رفع آن‌ها کوشیده است.	P3
کوشش ملت در تحقق محتوای اسلام به جمع ابعاد و حفظ و حراست آن	بر ملت عظیم‌الشان ایران است که در تحقق محتوای آن به جمع ابعاد و حفظ و حراست آن بکوشند که حفظ اسلام در رأس تمام واجبات است.	P4
حفظ اسلام با تمام توان از سوی ملت ایران، خصوصاً، و جمع مسلمانان	امروز بر ملت ایران، خصوصاً، و بر جمع مسلمانان، عموماً، واجب است این امانت الهی را که در ایران به‌طور رسمی اعلام شده و در مدتی کوتاه نتایج عظیمی به‌بار آورده، با تمام توان حفظ نموده و در راه ایجاد مقتضیات بقای آن و رفع موانع و مشکلات آن کوشش نمایند. و امید است که پرتو نور آن بر تمام کشورهای اسلامی تابیدن گرفته و تمام دولت‌ها و ملت‌ها با یکدیگر تفاهم در این امر حیاتی نمایند.	P5
دو رکن اصلی بقای انقلاب اسلامی: انگیزه-ی الهی و مقصد عالی حکومت اسلامی؛ و اجتماع ملت در سراسر کشور با وحدت کلمه برای همان انگیزه و مقصد.	بی‌تردید رمز بقای انقلاب اسلامی همان رمز پیروزی است؛ و رمز پیروزی را ملت می‌داند و نسل‌های آینده در تاریخ خواهند خواند که دو رکن اصلی آن: انگیزه‌ی الهی و مقصد عالی حکومت اسلامی؛ و اجتماع ملت در سراسر کشور با وحدت کلمه برای همان انگیزه و مقصد. اینجانب به همه‌ی نسل‌های حاضر و آینده وصیت می‌کنم که اگر بخواهید اسلام و حکومت الله برقرار باشد و دست استعمار و استثمارگران خارج و داخل از کشورتان قطع شود، این انگیزه‌ی الهی را که خداوند تعالی در قرآن کریم بر آن سفارش فرموده است از دست ندهید؛ و در مقابل این انگیزه که رمز پیروزی و بقای آن است، فراموشی هدف و تفرقه و اختلاف است.	P6
عکس‌العمل نشان دادن مسلمین و خصوص ایرانیان در مقابل توطئه‌ها و افزودن به انسجام و وحدت خود	توصیه‌ی اینجانب به مسلمین و خصوص ایرانیان به‌ویژه در عصر حاضر، آن است که در مقابل این توطئه‌ها عکس‌العمل نشان داده و به انسجام و وحدت خود، به هر راه ممکن افزایش دهند و کفار و منافقان را مأیوس نمایند.	P7
ختی کردن توطئه تبلیغات دامنه‌دار با ابعاد مختلف برای مأیوس نمودن ملت‌ها و خصوص ملت فداکار ایران از اسلام	از توطئه‌های مهمی که در قرن اخیر، خصوصاً در دهه‌های معاصر، و به‌ویژه پس از پیروزی انقلاب آشکارا به‌چشم می‌خورد، تبلیغات دامنه‌دار با ابعاد مختلف برای مأیوس نمودن ملت‌ها و خصوص ملت فداکار ایران از اسلام است.	P8
علم و صنعت مورد تأکید اسلام و قرآن مجید است	اگر مراد از مظاهر تمدن و نوآوردها، اختراعات و ابتکارات و صنعت‌های پیشرفته که در پیشرفت و تمدن بشر دخالت دارد، هیچ‌گاه اسلام و هیچ مذهب توحیدی با آن مخالف نکرده و نخواهد کرد بلکه علم و صنعت مورد تأکید اسلام و قرآن مجید است.	P9

<p>نویسندگان و جامعه‌شناسان و تاریخ‌نویسان، مسلمانان را از این اشتباه بیرون آورند که اسلام را از حکومت و سیاست جدا می‌دانند</p>	<p>اما طایفه‌ی دوم که نقشه‌ی موزیانه دارند و اسلام را از حکومت و سیاست جدا می‌دانند. باید به این نادانان گفت که قرآن کریم و سنت رسول‌الله - صلی‌الله علیه و آله - آنقدر که در حکومت و سیاست احکام دارند در سایر چیزها ندارند؛ بلکه بسیار از احکام عبادی اسلام، عبادی - سیاسی است که غفلت از آن‌ها این مصیبت‌ها را به بار آورده. پیغمبر اسلام(ص) تشکیل حکومت داد مثل سایر حکومت‌های جهان لکن با انگیزه‌ی بسط عدالت اجتماعی و خلقی اول اسلامی حکومت‌های وسیع داشته‌اند و حکومت علی‌بن ابی‌طالب - علیه‌السلام - نیز با همان انگیزه، به‌طور وسیع‌تر و گسترده‌تر از وضاحت تاریخ است. و پس از آن به‌تدریج حکومت به اسم اسلام بوده؛ و اکنون نیز مدعیان حکومت اسلامی به پیروی از اسلام و رسول اکرم - صلی‌الله علیه و آله - بسیارند. این‌جانب در این وصیت‌نامه با اشاره می‌گذرم، ولی امید آن دارم که نویسندگان و جامعه‌شناسان و تاریخ‌نویسان، مسلمانان را از این اشتباه بیرون آورند.</p>	<p>P10</p>
<p>قبل از آشنایی به مسائل، به اشکال تراشی و انتقاد کوبنده و فحاشی برنخیزید؛ و به حال این اسلام غریب رحم کنید.</p>	<p>تقاضا این است که قبل از آشنایی به مسائل، به اشکال تراشی و انتقاد کوبنده و فحاشی برنخیزید؛ و به حال این اسلام غریب که پس از صدها سال ستمگری قلدرها و جهل توده‌ها امروز طفلی تازه‌پا و ولیدهای است محفوف به دشمن‌های خارج و داخل، رحم کنید. و شما اشکال‌تراشان به فکر بنشینید که آیا بهتر نیست به‌جای سرکوبی به اصلاح و کمک بکوشید؛ و به‌جای طرفداری از منافقان و ستمگران و سرمایه‌داران و محتکران بی‌انصاف از خدا بی‌خبر، طرفدار مظلومان و ستم‌دیدگان و محرومان باشید</p>	<p>P11</p>
<p>اشخاصی که به انگیزه‌ی مختلف با جمهوری اسلامی مخالفت می‌کنند بی‌طرفانه و با فکر آزاد به قضاوت بنشینید</p>	<p>و این‌جانب در اینجا یک وصیت به اشخاصی که به انگیزه‌ی مختلف با جمهوری اسلامی مخالفت می‌کنند و به جوانان، چه دختران و چه پسرانی که مورد بهره‌برداری منافقان و منحرفان فرصت‌طلب و سودجو واقع شده‌اند می‌نمایم، که بیطرفانه و با فکر آزاد به قضاوت بنشینید و تبلیغات آنان که می‌خواهند جمهوری اسلامی ساقط شود و کیفیت عمل آنان و رفتارشان با توده‌های محروم و گروه‌ها و دولت‌هایی که از آنان پشتیبانی کرده و می‌کنند و گروه‌ها و اشخاصی که در داخل به آنان پیوسته و از آنان پشتیبانی می‌کنند و اخلاق و رفتارشان در بین خود و هوادارانشان و تغییر موضع‌هایشان در پیشامدهای مختلف را، با دقت و بدون هوای نفس بررسی کنید، و مطالعه کنید</p>	<p>P12</p>
<p>جوانی خود را در راه خداوند و اسلام عزیز و جمهوری اسلامی صرف کنید</p>	<p>من برای آن‌که شما جوانان شایسته‌ای هستید علاقه دارم که جوانی خود را در راه خداوند و اسلام عزیز و جمهوری اسلامی صرف کنید تا سعادت هر دو جهان را دریابید.</p>	<p>P13</p>
<p>ملت عزیز ایران توصیه می‌کنم که نعمتی که با جهاد عظیم خودتان و خون برومندان به‌دست آوردید همچون عزیزترین امور قدرش را بدانید و از آن حفاظت و پاسداری نمایید</p> <p>امور قدرش را بدانید و از آن حفاظت و پاسداری نمایید</p> <p>در مشکلات دولت جمهوری اسلامی با جان و دل شریک و در رفع آن‌ها کوشا باشید، و دولت و مجلس را از خود بدانید، و چون محبوبی گرامی از آن نگهداری کنید.</p>	<p>اما به ملت عزیز ایران توصیه می‌کنم که نعمتی که با جهاد عظیم خودتان و خون جوانان برومندان به‌دست آوردید همچون عزیزترین امور قدرش را بدانید و از آن حفاظت و پاسداری نمایید و در راه آن، که نعمتی عظیم الهی و امانت بزرگ خداوندی است کوشش کنید و از مشکلاتی که در این صراط مستقیم پیش می‌آید نهراسید که إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ و در مشکلات دولت جمهوری اسلامی با جان و دل شریک و در رفع آن‌ها کوشا باشید، و دولت و مجلس را از خود بدانید، و چون محبوبی گرامی از آن نگهداری کنید.</p>	<p>P14</p>

<p>مجلس و دولت و دست‌اندرکاران قدر این ملت را بدانند و در خدمت‌گزاری به آنان خصوصاً مستضعفان و محرومان و ستم‌دیدگان فروگذار نکنند</p>	<p>و به مجلس و دولت و دست‌اندرکاران توصیه می‌نمایم که قدر این ملت را بدانید و در خدمت‌گزاری به آنان خصوصاً مستضعفان و محرومان و ستم‌دیدگان که نور چشمان ما و اولیای نعم همه هستند و جمهوری اسلامی رهاورد آنان و با فداکاری‌های آنان تحقق پیدا کرد و بقای آن نیز مرهون خدمات آنان است، فروگذار نکنید و خود را از مردم و آنان را از خود بدانید و حکومت‌های طاغوتی را که چپاول‌گرانی بی‌فرهنگ و زورگویانی تهی مغز بودند و هستند را همیشه محکوم نمایید، البته با اعمال انسانی که شایسته برای یک حکومت اسلامی است.</p>	<p>P15</p>
<p>دانشگاهیان و جوانان با روحانیان و طلاب علوم اسلامی پیوند دوستی و تفاهم را محکم‌تر و استوارتر سازند</p>	<p>توصیهی اینجانب آن است که نسل حاضر و آینده غفلت نکنند و دانشگاهیان و جوانان برومند عزیز هر چه بیشتر با روحانیان و طلاب علوم اسلامی پیوند دوستی و تفاهم را محکم‌تر و استوارتر سازند و از نقشه‌ها و توطئه‌های دشمن غدار غافل نباشند و به مجرد آنکه فرد یا افرادی را دیدند که با گفتار و رفتار خود درصدد است بذر نفاق بین آنان افکند او را ارشاد و نصیحت نمایند؛ و اگر تأثیر نکرد از او روگردان شوند و او را به انزوا کشانند و نگذارند توطئه ریشه دواند که سرچشمه را به آسانی می‌توان گرفت.</p>	<p>P16</p>
<p>مراقب باشید که سیاست‌بازان پیوسته به غرب و شرق با وسوسه‌های شیطنی شما را به سوی این چپاول‌گران بین‌المللی نکشند با اراده‌ی مصمم و فعالیت و پشتکار خود به رفع وابستگی‌ها قیام کنید</p>	<p>باید هوشیار و بیدار و مراقب باشید که سیاست‌بازان پیوسته به غرب و شرق با وسوسه‌های شیطنی شما را به سوی این چپاول‌گران بین‌المللی نکشند؛ و با اراده‌ی مصمم و فعالیت و پشتکار خود به رفع وابستگی‌ها قیام کنید.</p>	<p>P17</p>
<p>دولت‌ها و دست‌اندرکاران از متخصصین قدردانی کنند و آنان را با کمک‌های مادی و معنوی تشویق به کار نمایند و از ورود کالاهای مصرف‌ساز و خانه‌برانداز جلوگیری نمایند و به آن‌چه دارند بسازند. دختران و پسران، می‌خواهم که استقلال و آزادی و ارزش‌های انسانی را، ولو با تحمل زحمت و رنج، فدای تجملات و عشرت‌ها و بی‌بند و باری‌ها و حضور در مراکز فحشا که از طرف غرب و عمل بی‌وطن به شما عرضه می‌شود نکنند؛</p>	<p>و بر دولت‌ها و دست‌اندرکاران است چه در نسل حاضر و چه در نسل‌های آینده که از متخصصین خود قدردانی کنند و آنان را با کمک‌های مادی و معنوی تشویق به کار نمایند و از ورود کالاهای مصرف‌ساز و خانه‌برانداز جلوگیری نمایند و به آن‌چه دارند بسازند تا خود همه چیز بسازند. و از جوانان، دختران و پسران، می‌خواهم که استقلال و آزادی و ارزش‌های انسانی را، ولو با تحمل زحمت و رنج، فدای تجملات و عشرت‌ها و بی‌بند و باری‌ها و حضور در مراکز فحشا که از طرف غرب و عمل بی‌وطن به شما عرضه می‌شود نکنند؛</p>	<p>P18</p>
<p>اما در دانشگاه نقشه آن است که جوانان را از فرهنگ و ادب و ارزش‌های خودی منحرف کنند و به سوی شرق یا غرب بکشانند و بر سرنوشت کشورها حکومت دهند تا به دست آن‌ها هرچه می‌خواهند انجام دهند.</p>	<p>اما در دانشگاه نقشه آن است که جوانان را از فرهنگ و ادب و ارزش‌های خودی منحرف کنند و به سوی شرق یا غرب بکشانند و دولت‌مردان را از بین اینان انتخاب و بر سرنوشت کشورها حکومت دهند تا به دست آن‌ها هرچه می‌خواهند انجام دهند. اینان کشور را به غارت‌زدگی و غرب‌زدگی بکشانند و قشر روحانی با انزوا و منفوریت و شکست‌قادر بر جلوگیری نباشد. و این بهترین راه است برای عقب‌نگهداشتن و غارت کردن کشورهای تحت سلطه</p>	<p>P19</p>
<p>دانشگاه‌ها را از انحراف و غرب و شرق‌زدگی حفظ و پاسداری کنید</p>	<p>دانشگاه‌ها را از انحراف و غرب و شرق‌زدگی حفظ و پاسداری کنید، و با این عمل انسانی - اسلامی خود دست قدرت‌های بزرگ را از کشور قطع و آنان را ناامید نمایید</p>	<p>P20</p>

P21	<p>وصیت اینجانب به ملت در حال و آتیه آن است که با اراده‌ی مصمم خود و تعهد خود به احکام اسلام و مصالح کشور در هر دوره از انتخابات وکلای دارای تعهد به اسلام و جمهوری اسلامی که غالباً بین متوسطین جامعه و محرومین می‌باشند و غیرمنحرف از صراط مستقیم - به سوی غرب یا شرق - و بدون گرایش به مکتب‌های انحرافی و اشتخاص تحصیلکرده و مطلع بر مسائل روز و سیاست‌های اسلامی، به مجلس بفرستند. به جامعه محترم روحانیت خصوصاً مراجع معظم، وصیت می‌کنم که خود را از مسائل جامعه خصوصاً مثل انتخاب رئیس جمهور و وکلای مجلس، کنار نکشند و بی‌تفاوت نباشند.</p>
P22	<p>هرکس به مقدار توانش و حیطة نفوذش لازم است در خدمت اسلام و میهن باشد؛ و با جدیت از نفوذ وابستگان به دو قطب استعمارگر و غرب یا شرق‌زدگان و منحرفان از مکتب بزرگ اسلام جلوگیری نمایند</p>
*. . .	. . .
P58	<p>وصیت من به همه آن است که با یاد خدای متعال به‌سوی خودشناسی و خودکفایی و استقلال، با همه‌ی ابعادش به پیش، و بی‌تردید دست خدا با شما است، اگر شما در خدمت او باشید و برای ترقی و تعالی کشور اسلامی به روح تعاون ادامه دهید. و اینجانب با آن چه در ملت عزیز از بیداری و هوشیاری و تعهد و فداکاری و روح مقاومت و صلابت در راه حق می‌بینم و امید آن دارم که به فضل خداوند متعال این معانی انسانی به اعقاب ملت منتقل شود و نسل بعد نسل بر آن افزوده گردد. با دلی آرام و قلبی مطمئن و روحی شاد و ضمیری امیدوار به فضل خدا از خدمت خواهران و برادران مرخص، و به‌سوی جایگاه ابدی سفر می‌کنم. و به دعای خیر شما احتیاج مبرم دارم. و از خدای رحمان و رحیم می‌خواهم که عذرم را در کوتاهی خدمت و قصور و تقصیر ببپذیرد. و از ملت امیدوارم که عذرم را در کوتاهی‌ها و قصور و تقصیرها ببپذیرند. و با قدرت و تصمیم اراده به پیش روند و بدانند که با رفتن یک خدمت‌گزار در سدّ آهنین ملت خللی حاصل نخواهد شد که خدمت‌گزاران بالا و والا تر در خدمتند</p>

* با توجه به محدودیت‌های موجود و به‌علت این که حجم مقاله بیش از حد مجاز می‌شده است از ذکر برخی نکات کلیدی، کدها و شناسه مربوط به آن‌ها (P10-P57) خودداری شده است.

جدول ۲: شکل‌گیری مفاهیم از کدها پس از جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات

شناسه کدها	مفاهیم
P1, P2, P3, P4, P5, P6, P13, P14, P22, P23, P26, P32, P33, P41, P51, P52, P53, P54, P56, P57.	به‌کار بستن و تحقق اسلام و حکومت اسلامی و حفظ آن
P2	پیروی از ائمه‌ی اطهار و فرهنگ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، نظامی آنان
P2	عدم غفلت از نماز جمعه و جماعت
P2	عدم غفلت از مراسم عزاداری ائمه‌ی اطهار و بویژه حضرت ابی‌عبدالله‌الحسین(ع)
P6, P7, P33, P45, P56, P58.	وحدت و اتحاد داخلی و روابط با کشورهای اسلامی و بیدار کردن دولت‌مردان و دعوت به وحدت و اتحاد
P7, P8, P17, P19, P40, P54.	آگاهی، عکس‌العمل نشان دادن در مقابل توطئه‌ها و خنثی کردن توطئه‌ها
P9, P52.	تأکید بر علم و صنعت، به‌کار انداختن سرمایه‌ها، فرستادن دانشجویان متعهد به کشورهایی که صنایع بزرگ پیشرفته دارند و استعمار و استثمارگر نیستند
P10.	اسلام از حکومت و سیاست جدا نیست
P11, P48.	قبل از آشنایی به مسائل اشکال‌تراشی و انتقاد کوبنده نشود، بهتر است با فکر و قلم و بیان خود دولت و مجلس و ملت را راهنمایی و برای حفظ میهن و استقرار حکومت اسلامی فعالیت کنند
P12, P44, P45, P46, P47, P53.	مخالفان جمهوری اسلامی بیطرفانه و با فکر آزاد به قضاوت بنشینید و گول جهان‌خواران را نخورند، توبه کنید، از راه اشتباه برگردند و برای ایران مستقل و آزاد فعالیت نمایید
P15, P25, P26, P31, P32, P52.	مسئولین و کارمندان قدر ملت را بدانند و تلاش در خدمت‌گزاری به آنان خصوصاً مستضعفان و محرومان و ستمدیدگان و خلاف وظیفه عمل نکردن و احتراز از رفتار غیراسلامی - انسانی
P16.	پیوند دانشگاهیان و جوانان با روحانیان و طلاب علوم اسلامی
P17, P18, P20, P22, P33, P55, P56, P58.	استقلال و آزادی و رفع وابستگی‌ها و عدم غرب‌زدگی و شرق‌زدگی و روابط حسنه با دولت‌هایی که قصد دخالت در امور کشور ما را ندارند
P18, P52.	قدردانی و حمایت از متخصصین داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای مصرف‌ساز، به ملت اطمینان دهید تا سرمایه‌ها و فعالیت‌های سازنده به‌کار افتند
P19, P43.	عدم انحراف از اسلام و مصالح کشور و از فرهنگ و ادب و ارزش‌های خودی
P21, P23, P25.	انتخاب افرادی متعهد، از طبقه متوسط، غیر منحرف، تحصیل‌کرده، مطلع و ... در انتخابات
P23.	مسئولین با کمال حسن نیت و برادری باهم رفتار کنند
P24.	انجام امور بر طبق ضوابط اسلامی و قانون اساسی
P27.	مسئولین خدای متعال را حاضر و ناظر و خود را در محضر مبارک او بدانند
P28, P32, P39.	انتصاب اشخاص لایق، متدین، متعهد، عاقل، سازگار با مردم، صاحب‌نظر در امور شرعی و اسلامی و در سیاست و ...
P29.	قضات این امر خطیر را تصدی نمایند و نگذارند این مقام به غیراهلش سپرده شود.
P30.	قیام برای نظام دادن به حوزه‌ها و از آسیب حفظ کردن
P34, P35.	تبلیغ حق مقابل باطل و ارائه‌ی چهره‌ی حقیقی اسلام و جمهوری اسلامی
P36.	پرداختن به تعلیم و تهذیب و تربیت کودکان و نوجوانان و جوانان با برنامه‌های اسلامی و ملی در راه منافع کشور

P36.	دانشگاهها اسلامی، انسانی و ملی باشند و تأمین نیروی سه قوه را نمایند
P37.	نگذارید عناصر فاسد دارای مکتب‌های انحرافی یا گرایش به غرب و شرق در دانشسراها و دانشگاهها و سایر مراکز تعلیم و تربیت نفوذ کنند
P37.	جوانان دانشسراها و دبیرستانها و دانشگاهها خودشان شجاعانه در مقابل انحرافات قیام نمایند
P38.	قوای مسلح مورد توجه خاص ملت و دولت و مجلس باشند.
P49, P50.	کمک و پشتیبان دولت و مجلس بودن

کدگذاری محوری

کدگذاری محوری عبارت است از سلسله رویه‌هایی که پس از کدگذاری باز با برقراری پیوند میان مقولات، اطلاعات به شیوه‌های جدیدی با یکدیگر ارتباط می‌یابند. در کدگذاری محوری، مفاهیم و مقوله‌هایی که در مرحله‌ی کدگذاری آزاد تجزیه شده‌اند در ترکیبی جدید به یکدیگر متصل می‌شوند. در این مرحله، مشخص می‌شود که چگونه یک مقوله‌ی واحد با مقولات دیگر مرتبط است و شرایط، زمینه‌ها، استراتژی‌های کنش و نتایج آن به دقت جستجو می‌شود (کلاکی، ۱۳۸۸). در این مرحله، مقوله‌ها، ویژگی‌ها و ابعاد حاصل از کدگذاری باز تدوین شده و سر جای خود قرار می‌گیرد تا دانش فزاینده‌ای در مورد روابط ایجاد گردد. در این مرحله، نظریه‌پرداز داده‌بنیاد، یک مقوله مرحله کدگذاری باز را انتخاب کرده و آن را در مرکز فرآیندی که در حال بررسی آن است (به‌عنوان «پدیده مرکزی») قرار می‌دهد و سپس، دیگر مقوله‌ها را به آن ربط می‌دهد. این مقوله‌های دیگر عبارت‌اند از: «شرایط علی»، «راهبردها»، «شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر»، و «پیامدها». این مرحله مشتمل بر ترسیم یک نمودار است که «الگوی کدگذاری» نامیده می‌شود. الگوی کدگذاری، روابط فیما بین شرایط علی، راهبردها، شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر و پیامدها را نمایان می‌کند (دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶).

- ۱- شرایط علی: مقوله‌هایی مربوط به شرایطی که بر مقوله محوری تأثیر می‌گذارند؛
  - ۲- زمینه: شرایط خاصی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارند؛
  - ۳- مقوله محوری: یک صورت ذهنی از پدیده‌ای که اساس فرآیند است؛
  - ۴- شرایط مداخله‌گر: شرایط زمینه‌ای عمومی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارند؛
  - ۵- راهبردها: کنش‌ها یا بر هم کنش‌های خاصی که از پدیده محوری منتج می‌شود؛
  - ۶- پیامدها: خروجی‌های حاصل از استخدام راهبردها (دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶)
- در این قسمت و با کدگذاری محوری، ارتباط مفاهیم و مقوله‌هایی که در مرحله‌ی کدگذاری باز مشخص شده‌اند با مقوله محوری تعالی تعیین شده است.

شکل ۱: مدل تعالی بر مبنای رویکرد استراتژی داده بنیاد

کدگذاری انتخابی

کدگذاری انتخابی، یافته‌های مراحل کدگذاری قبلی را گرفته، مقوله‌محوری را انتخاب می‌کند، به شکلی نظام‌مند آن را به دیگر مقوله‌ها ربط می‌دهد، آن روابط را اثبات می‌کند، و مقوله‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند، تکمیل می‌کند. بنابراین، مقوله‌محوری، بخش بسیار مهمی از یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌هاست (دانایی‌فرد و امامی، ۱۳۸۶). نقطه‌ی مرکزی نظریه‌ی مبنایی مقوله‌ی مرکزی است که آثار گوناگون نظریه را به هم پیوند می‌دهد. بدین صورت در مرحله‌ی کدگذاری انتخابی، نظریه‌ای کاملاً ساخته و پرداخته ظاهر می‌شود.

کدگذاری انتخابی از فرایندی می‌گذرد که قدم نخست آن خط اصلی داستان است. قدم دوم ربط دادن مقولات تکمیلی است. قدم سوم مرتبط ساختن مقولات به یکدیگر در سطح بعدی است. چهارم به تأیید رساندن آن روابط در قبال داده‌ها است. آخرین قدم تکمیل مقولاتی است که نیاز به اصلاح یا بسط و گسترش دارند. این مراحل لزوماً به ترتیب نیستند، بلکه محقق پیوسته میان آن‌ها در رفت و آمد است. (کلاکی، ۱۳۸۸) در این قسمت با کدگذاری انتخابی ضمن مرتبط ساختن مقولات به یکدیگر با انتخاب مقوله‌محوری (تعالی) به شکلی نظام‌مند با دیگر مقوله‌ها ربط داده شده است.

جدول ۱: کدگذاری انتخابی

متغیر وابسته	مقوله‌ها	مفاهیم
تعالی	مردم و ملت	به کار بستن و تحقق اسلام و حکومت اسلامی و حفظ آن
		وحدت و اتحاد
		آگاهی، عکس‌العمل نشان دادن در مقابل توطئه‌ها و خنثی کردن توطئه‌ها
		کمک و پشتیبان دولت و مجلس بودن
		انتخاب افرادی متعهد، از طبقه متوسط، غیر منحرف، تحصیلکرده، مطلع و ... در انتخابات
		انجام امور بر طبق ضوابط اسلامی و قانون اساسی
	مسئولین (رهبر و شورای رهبری، دولت، مجلس، شورای نگهبان، شورای قضایی و ...)	قدر ملت را بدانند و تلاش در خدمت‌گزاری به آنان خصوصاً مستضعفان و محرومان و ستمدیدگان و خلاف وظیفه عمل نکردن و احتراز از رفتار غیراسلامی - انسانی
		قدردانی و حمایت از متخصصین داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای مصرف‌ساز، به ملت اطمینان
		دهید تا سرمایه‌ها و فعالیت‌های سازنده به کار افتند
		با کمال حسن نیت و برادری باهم رفتار کنند
		به کار بستن و تحقق اسلام و حکومت اسلامی و حفظ آن
		از طبقه‌ای باشند که محرومیت و مظلومیت مستضعفان و محرومان جامعه را لمس نموده و در فکر رفاه آنان باشند
		خدای متعال را حاضر و ناظر و خود را در محضر مبارک او بدانند
		انتصاب اشخاص لایق، متدین، متعهد، عاقل، سازگار با مردم، صاحب‌نظر در امور شرعی و اسلامی و در سیاست و ...
اسلامی کردن و تنظیم امور محل مسئولیت خود		
استقلال و آزادی، خودکفایی و رفع وابستگی‌ها و عدم غرب‌زدگی و شرق‌زدگی و روابط حسنه با دولت‌هایی که قصد دخالت در امور کشور ما را ندارند		

روابط با کشورهای اسلامی و در بیدار کردن دولت‌مردان و دعوت به وحدت و اتحاد	تعالی	تبلیغ حق مقابل باطل و ارائه‌ی چهره‌ی حقیقی اسلام و جمهوری اسلامی
نگذارند دستگاه‌های خبری و مطبوعات و مجله‌ها از اسلام و مصالح کشور منحرف شوند		قوای مسلح مورد توجه خاص ملت و دولت و مجلس باشند.
قوای مسلح		فرماندهان پاکدامن متصدی امر باشند
ارتش و سپاه و ژاندارمری و		عدم دخول نظامی در احزاب و گروه‌ها و جبهه‌ها
شهرداری تا کمیته‌ها		بیدار و هوشیار بودن و آگاهی از توطئه‌ها
و بسیج و عشایر		استقامت در وفاداری به اسلام
مخالفین و منتقدان،		ترجیح زندگی انسانی شرافتمندانه را ولو با مشکلات بر زندگانی ننگین بردگی اجانب ولو با رفاه حیوانی و دست دراز نکرد پیش دیگران در احتیاجات صنایع پیشرفته
چپ‌گرایان		قبل از آشنایی به مسائل اشکال‌تراشی و انتقاد کوبنده نشود، بهتر است با فکر و قلم و بیان خود دولت و مجلس و ملت را راهنمایی و برای حفظ میهن و استقرار حکومت اسلامی فعالیت کنند بدون بررسی صحیح از مکتب‌ها و مکتب اسلام به مکتبی که امروز در دنیا شکست خورده و چند «ایسم» که محتوای آن‌ها پیش اهل تحقیق پوچ است دل خوش نکنند
گروه‌ها و اشخاص		بیطرفانه و با فکر آزاد به قضاوت بنشینید و گول جهان‌خواران را نخورند، توبه کنند، از راه اشتباه برگردند و برای ایران مستقل و آزاد فعالیت نمایند
ضد با جمهوری اسلامی و اسلام		صرف جوانی در راه خداوند و اسلام و جمهوری اسلامی
جوانان و نوجوانان	پیوند با روحانیان و طلاب علوم اسلامی	
روحانیون	استقلال و آزادی، خودکفایی و رفع وابستگی‌ها	
دانشگاه‌ها، دبیرستان‌ها و مراکز	قیام برای نظام دادن به حوزه‌ها و برنامه‌ریزی و و از آسیب حفظ کردن	
تعلیم و تربیت	دولت‌ها را دعوت کنند که از وابستگی به قدرت‌های بزرگ خارجی خود را رها کنند و با ملت خود تفاهم کنند؛ و نیز ملت‌ها را دعوت به وحدت کنند	
ثروتمندان و پولداران	پرداختن به تعلیم و تهذیب و تربیت کودکان و نوجوانان و جوانان با برنامه‌های اسلامی و ملی در راه منافع کشور	
قضاوت و قضا	عدم انحراف از فرهنگ و ادب و ارزش‌های خودی	
عمومی	دانشگاه‌ها اسلامی، انسانی و ملی باشند و تأمین نیروی سه قوه را نمایند	
	جوانان دانشسراها و دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها خودشان شجاعانه درمقابل انحرافات قیام نمایند	
	فرستادن دانشجویان متعدد به کشورهایی که صنایع بزرگ پیشرفته دارند و استعمار و استثمارگر نیستند	
	ثروتمندان و پولداران مشروع ثروت‌های عادلانه‌ی خود را به کار اندازید و به فعالیت سازنده در مزارع و روستاها و کارخانه‌ها برخیزید که این خود عبادتی ارزشمند است.	
	قضات با در نظر گرفتن احادیث معصومین (صلوات الله علیهم) در اهمیت قضا و خطر عظیمی که قضاوت دارد و توجه و نظر به آن‌چه درباره‌ی قضاوت به غیر حق وارد شده است، این امر خطیر را تصدی نمایند و نگذارند این مقام به غیر اهلش سپرده شود.	
	به کار بستن اسلام و حکومت اسلامی	
	استقلال و آزادی، خودکفایی و رفع وابستگی‌ها و عدم غرب‌زدگی و شرق‌زدگی	
	آگاهی، عکس‌العمل نشان دادن در مقابل توطئه‌ها و خنثی کردن توطئه‌ها	
	نگذارید عناصر فاسد دارای مکتب‌های انحرافی یا گرایش به غرب و شرق در دانشسراها و دانشگاه‌ها و سایر مراکز تعلیم و تربیت نفوذ کنند	

جلوگیری از تبلیغات و مقالات و سخنرانی‌ها و کتب و مجلات برخلاف اسلام و عفت عمومی و مصالح کشور و جلوگیری از آزادی‌های مخرب	تعالی
جلوگیری از آن‌چه در نظر شرع حرام و آن‌چه برخلاف مسیر ملت و کشور اسلامی و مخالف با حیثیت جمهوری اسلامی	
کمک و پشتیبان دولت و مجلس بودن	
توقع تحول همه‌ی امور بر طبق اسلام و احکام خداوند در یک شب یک اشتباه است	
علم و صنعت مورد تأکید اسلام و قرآن مجید است	
اسلام از حکومت و سیاست جدا نیست	
رسیدن به اسلام و حکومت اسلامی و حفظ آن	
پیروی از ائمه‌ی اطهار و فرهنگ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، نظامی آنان	
عدم انحراف از فقه سنتی	
عدم غفلت از نماز جمعه و جماعت	
عدم غفلت از مراسم عزاداری ائمه‌ی اطهار و به‌ویژه حضرت ابی‌عبدالله‌الحسین(ع)	مسلمانان
آگاهی، عکس‌العمل نشان دادن در مقابل توطئه‌ها و خنثی کردن توطئه‌ها	
وحدت و اتحاد	
نباید بنشینید و منتظر آن باشید که حکام و دست‌اندرکاران کشورتان یا قدرت‌های خارجی بیایند و برای شما استقلال و آزادی را تحفه بیاورند.	
وکلائی خود را از اشخاص متعهد به مذهب خود و جمهوری اسلامی و غیروابسته به قدرت‌های جهان‌خوار و بدون گرایش به مکتب‌های الحادی و انحرافی و التقاطی انتخاب نمایند.	اقلیت‌های مذهبی

نتیجه‌گیری

در این مقاله قصد ما بر آن بوده است تا ابعاد و مؤلفه‌های تعالی را در قالب مدل از دیدگاه امام خمینی(ره) ارائه نماییم. در این جهت با رجوع به وصیت‌نامه الهی سیاسی امام خمینی(ره) و با به‌کارگیری استراتژی داده‌بنیاد به استخراج و مقوله‌بندی مفاهیم اقدام شد و پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده، نتایج در قالب مدل ارائه گردید. به‌طورکلی مهم‌ترین نکاتی که در مورد دیدگاه امام خمینی(ره) راجع به توسعه و تعالی استنباط می‌شود به شرح زیر می‌باشد: تحقق اسلام و حکومت اسلامی و حفظ آن؛ اتحاد داخلی و روابط با کشورهای اسلامی و دعوت به وحدت و اتحاد؛ آگاهی، عکس‌العمل نشان دادن و خنثی کردن توطئه‌ها؛ تأکید بر علم و صنعت، به کار انداختن سرمایه‌ها؛ قدر ملت را دانستن و تلاش در خدمت-گزاری به آنان؛ انتصاب اشخاص لایق، متدین، متعهد، عاقل، سازگار با مردم، صاحب‌نظر در امور شرعی و اسلامی و در سیاست و ...؛ پیوند دانشگاهیان و جوانان با روحانیان و طلاب علوم اسلامی؛ استقلال و آزادی و رفع وابستگی‌ها و عدم غربزدگی و شرق‌زدگی و روابط حسنه با دولت‌هایی که قصد دخالت در امور کشور ما را ندارند؛ قدر دانی و حمایت از متخصصین داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای مصرف‌ساز؛ عدم انحراف از اسلام و مصالح کشور و از فرهنگ و ادب و ارزش‌های خودی؛ تبلیغ حق مقابل باطل و ارائه‌ی چهره‌ی حقیقی اسلام و جمهوری اسلامی و ... . به‌کارگیری و اجرای این اصول می‌تواند باعث توسعه و تعالی روزافزون کشور و ضامن بقای جمهوری اسلامی ایران باشد.

منابع

- ارجینی، حسین (۱۳۸۷)، «عوامل انحطاط و پویایی جوامع اسلامی از دیدگاه امام خمینی(قدس سره)». مطالعات انقلاب اسلامی، سال چهارم، شماره ۱۲، بهار ۱۳۸۷.
- اسدی فرد، رویا؛ خانف‌الهی، احمدعلی و رضائیان، علی (۱۳۹۰)، «مدل شایستگی مدیران دولتی ایران (بر اساس صحیفه امام(ره)) رویکرد استراتژی تئوری داده بنیاد»، مدیریت دولتی، دوره ۳، شماره ۸.
- امام خمینی، سید روح ... . وصیت نامه الهی سیاسی امام خمینی(ره).
- ایمان، محمدتقی و محمدیان، منیژه (۱۳۸۷)، «روش‌شناسی نظریه‌ی بنیادی»، روش‌شناسی علوم انسانی، سال ۱۴. شماره ۵۶.
- ثواب، جهانبخش (۱۳۸۱)، «ابعاد توسعه در نظام اسلامی از دیدگاه امام خمینی(ره)»، حکومت اسلامی، شماره ۲۳.
- جمشیدی، محمدحسین (۱۳۷۹)، «ویژگی‌های حکومت مطلوب از منظر امام خمینی قدس سره»، پژوهشنامه متین. شماره ۹.
- حسرتی، مصطفی (۱۳۸۵)، «مقدمه‌ای بر روش کیفی نظریه‌سازی داده بنیاد». فصلنامه زبان و زبان‌شناسی، سال دوم. شماره ۳.
- خانی، حسین (۱۳۸۹)، «مؤلفه‌های نظری اقتدار ملی در سیاست خارجی اسلامی، با تأکید بر اندیشه‌های امام خمینی(ره)»، مطالعات راهبردی، سال سیزدهم، شماره سوم.
- خوش‌چهره، محمد و نیک‌بخش حبیبی (۱۳۹۱). «اصول پایه‌ای و عناصر کلیدی الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت از منظر اسناد فرادستی نظام جمهوری اسلامی ایران»، راهبرد، شماره ۶۲، سال ۲۱.
- دانایی فرد، حسن؛ الوانی، مهدی و آذر، عادل (۱۳۸۳)، روش‌شناسی پژوهش کیفی در مدیریت: رویکردی جامع، تهران: صفار، اشراقی.
- دانایی فرد، حسن و امامی، سیدمجتبی (۱۳۸۶)، «استراتژی‌های پژوهش کیفی: تأملی بر نظریه‌پردازی داده‌بنیاد»، اندیشه مدیریت راهبردی، سال اول، شماره دوم.
- دانایی فرد، حسن و مؤمنی، نونا (۱۳۸۷)، «تئوری رهبری اثربخش از دیدگاه امام علی استراتژی تئوری داده‌بنیاد متنی»، مطالعات انقلاب اسلامی، شماره ۱۴.
- صدرا، علیرضا و کرم‌زادی، مسلم (۱۳۸۸)، «بررسی کارآمدی حکومت از دیدگاه امام خمینی(ره)»، حکومت اسلامی، شماره ۵۳.
- عطارزاده، مجتبی (۱۳۷۸)، «فرآیند توسعه از دیدگاه امام خمینی(ره)»، دانشگاه اسلامی، شماره ۹ و ۱۰.
- فوزی، یحیی و مسعود معینی‌پور (۱۳۸۸)، «مبانی و اهداف توسعه سیاسی از دیدگاه امام خمینی(ره)»، مطالعات انقلاب اسلامی، سال ششم، شماره ۱۹.
- قاسمی، فرج‌ا... (۱۳۸۹)، «کارآمدی نظام جمهوری اسلامی ایران، شاخصه‌ها و مکانیسم‌ها از منظر امام خمینی(ره)»، مطالعات انقلاب اسلامی، شماره ۲۲.
- کلاکی، حسن (۱۳۸۸)، «نظریه‌ی بنیادی به مثابه روش نظریه‌پردازی»، نامه پژوهش فرهنگی، سال دهم، دوره سوم، شماره ششم.

- لکزایی، نجف و اسمحسینی، غلامرضا (۱۳۹۱)، «الگوهای توسعه سیاسی با تأکید بر اندیشه امام خمینی قدس سره»، مطالعات انقلاب اسلامی، سال نهم، شماره ۲۹.
- معینی‌پور، مسعود و لکزایی، رضا (۱۳۹۱)، «ارکان امت واحده و تمدن اسلامی از منظر امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری»، مطالعات انقلاب اسلامی، سال نهم، شماره ۲۸.
- مهرابی، امیرحمزه؛ خنیفر، حسین؛ امیری، علی‌نقی؛ زارعی متین حسن و جندقی، غلامرضا (۱۳۹۰)، «معرفی روش‌شناسی نظریه داده‌بنیاد برای تحقیقات اسلامی(ارائه یک نمونه)»، مدیریت فرهنگ سازمانی، سال نهم، شماره بیست و سوم.
- Corbin, Juliet and Anselm Strauss (1990). "Grounded Theory Research: Procedures, Canons, and Evaluative Criteria". *Qualitative Sociology*, Vol. 13, No.1, 1990.
- Haig, Brian D. (1995). "Grounded Theory as Scientific Method". *Philosophy of education* 1995.
- Jones, M. L.; Kriflik, George K. and M. Zanko (2005). "Grounded theory: a theoretical and practical application in the Australian film industry". University of Wollongong Research Online Faculty of Commerce - Papers (Archive).